

ecopedagogia, ciutadania i processos d'educació
permanent i popular

Quaderns d'Educació Contínua

**ecopedagogia, ciutadania i processos d'educació
permanent i popular**

Editor

pep aparicio guadas

Consell de direcció i coordinació

Tere Vila, Encarna Such Cardona, Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves Roselló, María José Picher, Carlos Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia Ortiz, Dolores Monferrer Ferrando, Rosa M. González Conca, Goio Fidel Sarmiento, Manuela Fuentes Martínez, Lorena Ordiñana Pérez, Iolanda Corella Llopis, Francisca Borox López, Isabel Aparicio Guadas

Coordinació i gestió OJS

Iolanda Corella Llopis

Consell de redacció i assessorament

Antonia de Vita (UNIVR), Dolores Vinyoles (Escola de la Dona-Diputació de Barcelona), Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB), Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent (UV), Francesca Salvà (UIB), Manuel Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA), Piergiorgio Reggio (UNICATT), Cruz Prado (ULASALLE), Anna Maria Piussi (UNIVR),

Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño Francés (IPF), Sebas Parra (UdG), Josep Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Àngel Marzo (UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando Marhuenda (UV), Fernando López Palma (UB), Lícínio C. Lima (UMINHO), Colin Lankshear (JCU), Michele Knobel (MSU), Francesc Hernández Dobon (UV), Francisco Gutiérrez † (ULASALLE), Anna Gómez (UVIC), Paula Guimarães (UL), Rosa M. Falgás (ACEFIR), Pep Lluís Grau, Gloria Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis Azevedo (Centro Universitário Metodista IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo (UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA), Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedito (UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV), Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris Viviani (IPF), Mariola Aparicio Cortés (EOI Xàtiva), Mercè Morey (UIB), Diego Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA).

Correcció i traducció

Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació

gap

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa

Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarepa.pv@gmail.com

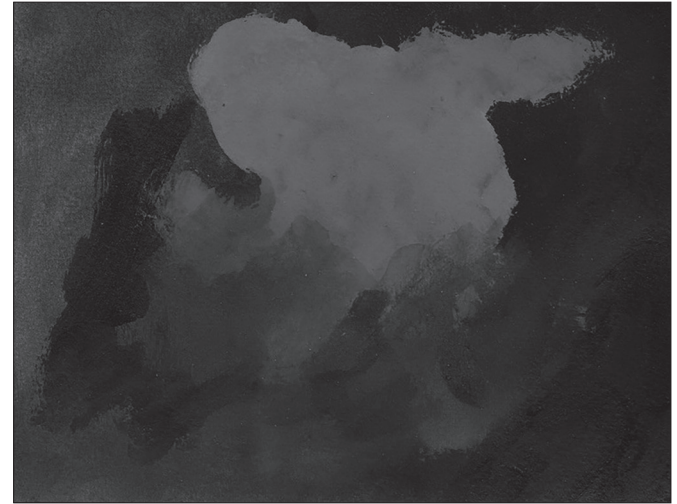
ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciências Sociais
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

Títol: La formación de las ideas 07

Autora: Victor Nubla

Tècnica: aquarel·la i tinta

Dimensions: desconegudes

Any: 2014

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

carpeta

Ecopedagogia: cap a una CUIdadania planetària

Cruz Prado Rojas • 5

Sabers pedagògics altermundistes i els aprenentatges eco-reflexius: una agenda de debat per a temps incerts

Jorge Osorio Vargas • 14

Museus, pensament socioecològic i pedagogies activistes de la imaginació

Darlene E. Clover i Lauren Spring • 20

Ecopedagogia: educació per i per a la vida en temps de pandèmia

David Abril • 37

contínua

El paper essencial de l'ecopedagogia en l'ensenyament de la ciutadania global i el desenvolupament sostenible

Greg William Misiaszek • 51

persones, territoris i experiències

Escola i ciutat: desdibuixant fronteres

Maje Asins, Cinta Blanch, Montse Maestre, Neus Mujal, Mar Rodríguez, Rosa Sambola i Aida Viñas • 57

Característiques neotèniques en ecosistemes virtuals d'aprenentatge per a l'educació contínua

Beltrán Seco Villalobos • 66

Sembrant la sostenibilitat en el terreny cooperatiu.

Projectes comunitaris entorn els aprenentatges vivencials que (ens) transformen

Doris Boira • 74

Transformar des de les arrels. La participació en l'àmbit de l'alimentació

Patricia Dopazo • 82

investigació

Educació en valors per a una ciutadania global

Carlos Alberto Torres • 89

arxiu

fotografia

Forn de Barraca. L'horta de València • 103

dialògica

"Jo que vaig a contar-te..." Notes sobre memòria, territori i feminisme en un procés d'investigació militant.

Alba Herrero Garcés • 105

llibres

Pedagogia de la terra. Moacir Gadotti. Publicacions de l'Institut Paulo Freire/ Edicions del CREC

Ernest Garcia • 113

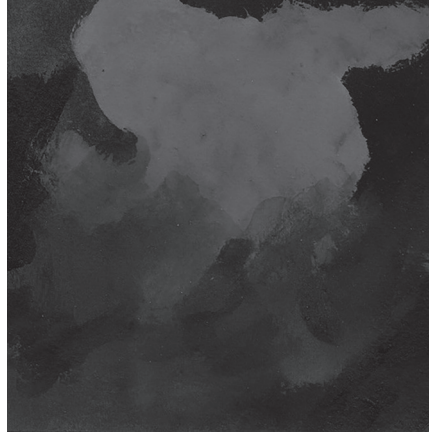
Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitzi el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i cursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

Escola i ciutat: desdibuixant fronteres

Maje Asins, Cinta Blanch, Montse Maestre, Neus Mujal, Mar Rodríguez, Rosa Sambola i Aida Viñas. CFA Montseny (Vic)

1. Introducció. El CFA Montseny

El Centre de Formació de Persones Adultes Montseny és un centre públic del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, amb més de quaranta anys d'història. Està situat al sud de la ciutat de Vic, concretament al barri del Remei, i ofereix un ampli i variat ventall de cursos: Formació Instrumental, Graduat en Ensenyament Secundari (GES), Preparació per a les proves d'accés als cicles formatius de grau superior (PACFGS) o accés a la universitat per a majors de 25 i 45 anys (PAU+25), Llengua catalana, Llengua anglesa i Competic.

La matrícula està al voltant dels 550 alumnes, malgrat que en els centres de formació de persones adultes la mobilitat d'alumnat és constant i es generen baixes i noves incorporacions setmanalment.

Vic té una població de 46.214 persones, 12.700 de les quals tenen nacionalitat estrangera. Al barri del Remei conviuen 53 nacionalitats diferents. L'escola rep una demanda de formació del 80% d'alumnat provinent de la pròpia ciutat, però també de la resta de la comarca. La demanda que sorgeix del barri del Remei i de la resta de la ciutat va adreçada, principalment, als cursos de Formació Instrumental i de Llengua catalana, on el 100% d'alumnat és d'origen estranger. A la resta d'ensenyaments trobem alumnat tant de la ciutat com d'altres poblacions d'arreu de la comarca.

Al centre hi ha més de 23 nacionalitats. Davant del multilingüisme resultant de la diversitat de procedències de l'alumnat del centre i que representa una riquesa lingüística i cultural, el centre pren la llengua catalana com a llengua vehicular i de confluència, per afavorir la cohesió entre persones de diferents llengües, orígens i cultures.

1.1 La línia metodològica

Al CFA Montseny entenem que el pas per l'escola de persones adultes no ha d'anar únicament orientat cap a l'adquisició del procés de lectoescriptura, l'aprenentatge d'una llengua estrangera, l'obtenció d'un títol o la superació d'una prova d'accés, sinó que, a més, ha d'ajudar l'alumnat a aconseguir unes habilitats i capacitats que l'enriqueixin, millorin les seves competències i l'empoderin per continuar la seva formació.

L'alumnat adult ja té un important bagatge de coneixements previs adquirits de manera no formal al llarg de la seva experiència vital, però, en general, també arriba amb inseguretats i temors a l'escola. A més, en moltes ocasions, no té uns hàbits ni una autonomia de treball que li permetin avançar pel seu compte i necessita millorar en les competències que l'ajudaran a desenvolupar-se amb més seguretat a la feina, als estudis posteriors, als viatges, al carrer, etc., segons el curs que faci.

Per tot això posem l'alumnat al centre de l'aprenentatge i treballem amb metodologies que li donen el protagonisme. Apostem fermament per un treball significatiu i competencial que doni resposta a les seves necessitats reals, que li permeti trobar el sentit als aprenentatges que va adquirint i que li ofereixi unes eines que el facin més competent en els interessos que l'han dut a l'escola. A continuació es presenten un seguit d'experiències plantejades amb aquest enfocament pedagògic que tenen com a objectiu general buscar lligams al barri i més enllà, a fi de projectar l'escola a la ciutat i establir vincles d'unió entre i amb el seu alumnat.

2. Intercanvi amb el grau de Nutrició Humana i Dietètica (UVic)

Dins l'etapa d'Ensenyaments Instrumentals, a l'escola treballem amb el que en diem eixos temàtics. Aquests eixos són temes que, després de realitzar diferents debats d'aula, l'alumnat escull a partir de les seves prioritats i interessos. Es tracta de temes propers a la realitat del nostre alumnat i que es vinculen directament a les seves necessitats d'aprenentatge. A més, es procura que el desglossament d'aquests temes sigui competencial, significatiu i funcional, parteixin de la pròpia quotidianitat i s'arrelin al context. En aquest sentit, per a cada eix temàtic es potencia la interacció amb diversos serveis, entitats i persones de la ciutat de Vic. Es facilita, doncs, que l'alumnat pugui visitar algun d'aquests espais a cada eix temàtic –i que, per tant, l'escola surti a la ciutat– o que l'escola rebi visites externes –i així la ciutat entri dins de l'escola.

En el cas de l'eix temàtic de 'L'alimentació', dut a terme durant el segon trimestre del curs escolar 2017-2018, des de l'escola es va demanar al grau de Nutrició Humana i Dietètica de la Universitat de Vic la col·laboració en l'apartat d'hàbits alimentaris i alimentació saludable. Davant la resposta afirmativa i la molt bona predisposició de la professora de l'assignatura de Nutrició Comunitària, Isabel Martorell, vam comptar amb la presència al CFA Montseny de l'alumnat de tercer durant tres sessions dins els grups d'Ensenyaments Instrumentals (nivells 1, 2 i 3). Aquestes sessions es van espaiar al llarg de tot el trimestre.

La proposta, com diem, es va estructurar en tres sessions. Per a cada sessió, els nois i les noies de la universitat es van subdividir en quatre grups, cadascun dels quals va treballar amb un grup reduït d'alumnes del nostre centre. Aquests grups es van mantenir tots els dies de trobada per facilitar l'establiment d'un vincle entre participants. En concret, les sessions es van organitzar de la manera següent: una primera sessió dirigida a fer les presentacions de les persones participants per tal de facilitar-ne la coneixença i l'apropament i, també, des de la UVic es va fer un petit diagnòstic sobre els hàbits alimentaris del nostre alumnat; una segona sessió encaminada a fer que l'alumnat de la UVic desenvolupés un conjunt d'activitats específiques per treballar alguns temes que havien sorgit en la sessió anterior, i una tercera sessió de tancament, conclusions i comiat.

La primera experiència descrita entre l'alumnat dels dos centres va resultar molt enriquidora. Més enllà dels continguts sobre hàbits alimentaris i alimentació saludable específics (els quals van ser molt útils i van girar al voltant de l'abús dels sucres i la creació d'una dieta pròpia equilibrada), va representar una bona oportunitat per crear un espai de comunicació i intercanvi entre persones amb trajectòries personals i acadèmiques diverses, per afavorir el treball en xarxa entre espais educatius que desenvolupen la seva tasca al mateix municipi i per facilitar l'ampliació de mirades sobre processos de creixement personal i col·lectiu. A resultes d'aquesta valoració i per demanda de la UVic, es va repetir l'experiència durant el segon trimestre del curs 2018-2019, que vam encabir i relacionar amb l'eix temàtic de 'L'habitatge'.

3. Intercanvis intracentre: 'Aquest és el meu ofici'

Retornant als eixos temàtics per als grups d'Ensenyaments Instrumentals, i en aquest cas concret conjuntament amb els grups de Llengua catalana, durant el primer trimestre del curs escolar 2019-2020 es va dur a terme l'eix temàtic que vam anomenar 'La feina'. Aquest eix tocava diferents aspectes: lèxic específic relacionat amb el món laboral, elaboració escrita d'anuncis de cerca de feina, comprensió oral i escrita d'ofertes laborals, l'entrevista de feina... Per completar aquests aprenentatges i facilitar la sortida de l'espai escolar habitual es van programar una sèrie de visites als llocs de feina concrets de diferents alumnes d'altres ensenyaments del propi cen-

¹ Per visualitzar un tastet de l'exposició podeu anar al web del centre: <https://agora.xtec.cat/cfa-montseny/general/exposicio-sobre-els-oficis/>

tre, específicament, d'alumnes de GES 2, PAU+25 i dels grups de Llengua Anglesa. La proposta, per tant, es va convertir en un intercanvi intern i es va desenvolupar durant les dues darreres setmanes del trimestre.

El primer moment va consistir en la cerca d'alumnes d'altres ensenyaments que volguessin o els fos possible mostrar el seu lloc de treball i explicar *in situ* en què consisteix la seva feina. La idea era que cada grup-classe (un total de 13) pogués visitar un espai diferent i, per tant, conèixer un ofici diferent, de manera que al final de les visites d'alguna forma cada grup pogués ensenyar a la resta els aprenentatges adquirits. Un cop vam tenir la llista elaborada, vam completar el nombre de visites que faltaven amb diferents comerços, empreses i tallers de la ciutat, de manera que hi hagués el màxim de diversitat possible en relació a les visites. Per tancar la programació, es van quadrar els horaris dels diferents grups amb el de les persones que ens farien el guiatge del seu ofici.

El segon moment va tenir a veure amb les visites pròpiament dites. Tot l'alumnat, tant el visitant com el que acollia, estava molt entusiasmat i amb ganes d'establir la interacció. Per a l'alumnat dels ensenyaments de GES 2, PAU+25 i Llengua anglesa va ser interessant mostrar l'espai on treballaven i cercar la manera més òptima de fer-se entendre davant un alumnat sense grans destreses comunicatives en llengua catalana. Per a l'alumnat dels Ensenyaments Instrumentals i Llengua Catalana va ser una molt bona ocasió per conèixer noves persones i nous espais de la ciutat de Vic que, sense l'acompanyament de l'escola, molt probablement no haurien pogut visitar. També, va representar un moment per posar en pràctica el català oral après a través de les seves preguntes i els seus dubtes.

El tercer moment es va definir a dins l'aula. Cada grup-classe va mantenir una conversa sobre com havien anat les visites, es van escriure algunes idees per resumir-ne els aprenentatges establerts i les sensacions viscudes i, juntament amb algunes fotografies, es van plasmar en un mural. També es va compartir la idea de la riquesa que representa la relació que s'estableix entre alumnes que participen en processos educatius molt diferents i es va posar en valor el fet de poder extreure coneixement i experiència a partir dels relats de l'alumnat del propi centre.

Finalment, del conjunt de murals de tots els grups-classe se'n va fer una exposició al passadís del centre que va ser comentada i visitada per tothom com a part de la dinàmica dels diferents grups. Tot l'alumnat participant es va mostrar molt satisfet dels resultats. Actualment, la idea seria poder exportar l'exposició a un altre espai de la ciutat per oferir a la ciutadania el nostre treball i donar a conèixer el centre¹.

4. Intercanvis amb les escoles de primària

Més enllà dels eixos temàtics i enfocats com a activitats transversals, des de ja fa uns cursos s'han anat definint i desenvolupant diferents projectes d'intercan-

vi entre l'alumnat del nostre centre i el d'algunes escoles de primària del barri, on totes les parts implicades (les escoles i el CFA Montseny) en som corresponsables. Actualment, l'alumnat del centre que és protagonista d'aquests intercanvis és el dels grups d'Instrumental 3 i de les escoles de primària, majoritàriament, l'alumnat de segon curs. Les escoles implicades són: l'Escola la Sínia (des del curs 2015-2016), l'Escola Vic Centre (des del curs 2017-2018) i l'Escola Sagrat Cor (des del curs 2019-2020).

Els intercanvis escolars es plantegen amb els següents objectius específics:

- Potenciar l'intercanvi intergeneracional entre els infants de les escoles de primària i les persones joves i adultes del CFA Montseny.
- Oferir un espai de comunicació oral en català per a tot l'alumnat.
- Trencar la idea de la nostra escola com a únic espai d'aprenentatge.
- Facilitar l'establiment de vincles entre la mainada i les persones joves i adultes.
- Conèixer i mantenir una relació amb els espais educatius del nostre barri.
- Facilitar la confiança de les persones que poden ser pares/mares d'alguna escola, amb els diferents espais educatius.

Tot i les modificacions sobre la naturalesa dels intercanvis al llarg dels cursos per adaptar-nos a les diferents necessitats i interessos, en aquests instants els intercanvis consisteixen en tres trobades al llarg del curs, una per trimestre. La temàtica d'aquestes trobades varia una mica en funció del curs, els projectes que es duen a terme als diferents centres i les motivacions i els interessos del moment. Així, per exemple, alguns intercanvis s'han centrat en els jocs matemàtics, en els jocs lingüístics o en el coneixement del barri i la ciutat.

Malgrat les diferències específiques en relació als diferents grups participants, tots els projectes mantenen una estructura similar en relació als espais i les persones responsables de l'organització i gestió de les trobades en concret. Així, en la trobada del primer trimestre és l'alumnat del centre qui visita l'escola de primària corresponent i és el professorat de l'escola qui gestiona les activitats; en la del segon trimestre és l'alumnat de les escoles de primària qui visita el centre i el professorat responsable és el del centre, i, finalment, en la del tercer trimestre, es potencia una activitat a un espai que no sigui cap dels propis i el professorat de les escoles i del centre són responsables, de forma conjunta, de conduir tota la jornada.

Les vivències transcorregudes al llarg d'aquests intercanvis i, especialment, el vincle establert entre l'alumnat i la interrelació entre els diferents espais educatius ocasiona que es plantegi la continuïtat d'aquests projectes de cara als cursos vidents.

² Podeu visualitzar el projecte documental final al canal de Youtube del CFA Montseny: “Ment oberta, món obert”, o bé a través de l’adreça https://www.youtube.com/watch?v=5LzJdm_iRB8&t=3s. També podeu visualitzar en el mateix canal el tràiler del documental amb el títol: Tràiler “A l’altra banda de la via” o bé escrivint l’adreça: <https://www.youtube.com/watch?v=r63J3kAv3tk>

5. “A l’altra banda de la via”, un projecte documental²

El curs 2017-2018 vam iniciar un projecte interdisciplinari al si dels grups de 2n curs de Graduat en Ensenyament Secundari (GES 2) consistent a crear un projecte audiovisual, en format documental, basat en experiències migratòries de l’alumnat mateix o del seu entorn immediat. Aquest projecte es va portar a terme mitjançant la fusió dels mòduls curriculars de Català III (àmbit de la comunicació) i Moviments migratoris (àmbit social). El resultat d’aquest procés va rebre el títol de “Ment oberta, món obert”, un documental de 30 minuts de durada.

El curs següent, 2018-2019, el professorat de GES va creure oportú donar continuïtat a aquest projecte ja que es va poder comprovar que la il·lusion, la motivació i la implicació de l’alumnat en el seu propi aprenentatge era notablement major amb aquest tipus de treball. A més a més, com a professorat ens ha permès aprofundir en la metodologia marcada al nostre PEC i aplicar estratègies de treball cooperatiu i d’avaluació que hem anat adquirint a través de la formació durant els darrers anys. Una oportunitat única d’avançar en la nostra pràctica docent.

Així doncs, el professorat dels grups de GES 2 (un grup al matí i un grup a la tarda) va decidir que els mòduls implicats en el projecte documental augmentarien respecte del curs anterior. Aquesta vegada, el documental tindria lloc durant el 2n trimestre i partiria dels mòduls trimestrals de Català III, Moviments migratoris i Tecnologia, implicant, així, els tres àmbits de coneixement: l’àmbit de la comunicació, l’àmbit social i l’àmbit matemàtic-tecnològic-científic.

La coordinació prèvia del professorat implicat, juntament amb una professional del sector audiovisual, va ser clau per establir objectius i acordar una estructura de treball conjunta i compartida entre tothom. A raó d’un mínim d’una trobada setmanal formal i programada, de vegades dues, més tots els contactes informals entre passadissos, el projecte va agafar les bases per ser plantejat a l’aula i ponderar l’acollida de l’alumnat. Aquesta no va poder ser millor: les ganes, i també els nervis, es respiraven entre les parets de l’aula. Les premisses plantejades a l’alumnat van ser:

1. Cal fer un producte audiovisual.
2. El català serà la llengua vehicular.
3. Cal pensar com s’introdueix el treball tecnològic.
4. Cal pensar quina temàtica s’aborda, relacionada amb els Moviments migratoris i que no pot ser igual a la treballada el curs anterior.

Ben aviat va sorgir la idea d’un fil narratiu: faríem un documental sobre la història del barri amb la nostra escola com a element conductor. A tall de contextualització, cal indicar que el CFA Montseny està situat al barri del Remei de la ciutat de Vic, i encara més concretament a les anomenades “cases barates”, un barri on històricament han anat a raure persones migrants, lluny del centre de la ciutat. A més, les vies

del tren creaven (en passat, perquè avui dia estan soterrades) una barrera arquitectònica que reforçava la imatge de distància respecte la resta de la ciutat.

Així doncs, tenint en compte la fusió de mòduls, els dos grups de GES disposaven de 9 hores setmanals cadascun per crear el seu projecte. Les primeres sessions, destinades tant al nostre alumnat com al professorat implicat, van córrer a càrrec d'una persona experta en el món audiovisual, que ens va parlar de teoria audiovisual, plans, plans de rodatge, rols a adoptar durant la gravació i altres conceptes cinematogràfics a tenir en compte durant tot el procés de recerca i creació. A partir d'aquest moment vam poder recórrer a l'assessorament de l'experta audiovisual en cas de necessitar-ho, fins els dies programats de rodatge, on va estar acompanyant l'alumnat en tot moment.

Pel que fa a l'organització dels mòduls i la seva avaluació cal remarcar en primer lloc que el sistema obliga a puntuar per separat i amb una nota numèrica cada alumne/a. Teníem clar que la nota havia de ser el més globalitzada possible, i després de molt de debat, es va arribar a la solució següent: el 70% de la nota d'un mòdul correspondria al treball fet al si del documental, i el 30% restant a les tasques pròpies de la matèria. A més, calia superar satisfactòriament les dues parts per tenir dret a la qualificació final. Amb aquest enfocament s'intenta evitar que hi hagi alumnat que simplement es recolzi amb la feina associada al documental sense aprofundir en el treball previ i necessari de cadascuna de les matèries.

Parlem del 70% de nota comuna. Com s'hi arriba? Volíem que l'avaluació fos tant formadora com formativa, així que es van preveure diversos instruments d'avaluació que es van compartir amb l'alumnat. Es van redactar rúbriques d'autoavaluació, de coavaluació, d'avaluació per part del professorat i d'avaluació per part de la persona experta audiovisual, qui també va participar del procés. Per tal que l'avaluació fos efectiva, sobretot amb l'alumnat, va caldre preveure unes sessions senceres dedicades íntegrament a la reflexió i l'avaluació pròpia i dels altres membres de l'equip de rodatge. Creiem fermament en la necessitat d'implicar l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge i, per tant, també en el de l'avaluació, i som conscients que és un procés costós i no sempre reeixit, ja que venim d'una tradició acadèmica vertical i poc reflexiva parlant en termes d'avaluació, tant per les persones aprenents com per les persones docents. Al centre continuem treballant en aquest sentit des de tots els ensenyaments.

Pel que fa al 30% de la nota vinculat a les tasques pròpies del mòdul, aquest va córrer a càrrec de cadascuna de les tres professores, que bastien una base de conceptes, pràctiques i procediments previs alineats amb els sabers de la matèria. A tall d'exemple, podem enumerar que es van treballar unitats, canvi d'unitats, escales, materials, procés tecnològic, etc. al mòdul de Tecnologia; concepte de migracions, tipus de migracions i els seus contextos històrics, etc. a Moviments migratoris; biografies, autobiografies, entrevistes, textos narratius, expressió oral, lectura en veu alta, etc. a Català III.

³ Al canal de Youtube del CFA Montseny podeu visualitzar un resum de la construcció de la maqueta. El vídeo duu per títol: “A l'altra banda de la via” time lapse maqueta. També podeu cercar-lo directament escrivint l'adreça següent: <https://www.youtube.com/watch?v=I6IhoVTSgNA>

Al si del mòdul de Tecnologia l'alumnat va decidir apostar per la construcció de la maqueta del barri, treball que va permetre interrelacionar els conceptes treballats³.

La realització d'aquest documental va permetre donar veu a persones del barri, del present i del passat, que van poder explicar les seves vivències migratòries des de diferents perspectives, moments històrics i posició social.

L'estrena del documental en públic va tenir lloc durant la nostra festa de final de curs. Es va aprofitar l'espai de la plaça Montseny, lloc central del barri, per fer-ne una projecció a la fresca, fet que va facilitar que arribés a més veïnat i es pogués transcendir l'edifici escolar.

6. Visites a professionals d'espais educatius de Vic

Des de la coordinació de proves d'accés es promou el contacte de l'alumnat de preparació de proves d'accés a grau superior (PACFGS) amb professionals del sector del grau superior que volen cursar. Sovint, una part de l'alumnat no té gaire clares quines són les sortides professionals del grau superior cap el que s'ha orientat ni quina és la realitat laboral que l'espera. Per això s'organitzen trobades en què l'alumnat té l'oportunitat d'entrevistar-se amb professionals dels diferents sectors i visitar el seu lloc de treball.

Per tal de poder programar les visites agrupem l'alumnat per famílies professionals, valorem amb quins professionals cal contactar i parlem de com s'ha de produir la trobada. Normalment es realitza un desplaçament al seu lloc de treball. Durant els darrers cursos s'han organitzat trobades amb la tècnica en integració social de l'Escola la Sínia i una visita i reunió amb la tècnica en educació infantil, de la mateixa escola. Aquest darrer curs, com s'ha fet en altres experiències que hem explicat, per tal de promoure la relació entre alumnat de diferents ensenyaments de la nostra escola, una alumna de Llengua anglesa 3, professora jubilada de l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic, va acompanyar a les jornades de portes obertes a un alumne del curs de proves d'accés que volia cursar un grau superior a aquesta escola.

7. Reflexió final

Hem vist que el treball centrat en eixos temàtics com l'alimentació, l'habitatge i la feina, els intercanvis escolars amb la realització de propostes didàctiques o la visita a professionals de diferents escoles són el fil conductor que ha facilitat que l'alumnat conegui i participi de recursos i serveis de què disposa la ciutat. Al mateix temps, la ciutat, en molts casos, ha descobert l'oportunitat d'acostar-se a l'escola i a l'alumnat. Igualment, en la proposta de fer un audiovisual sobre la història del barri, el procés d'investigació ha permès l'alumnat accedir a serveis de la ciutat i, al mateix temps, Vic, des d'aleshores, disposa d'un documental sobre un dels seus barris. És evident, doncs, que en tots els casos s'ha tingut en compte la projecció de l'escola cap a la ciutat i viceversa, la ciutat cap a l'escola.

Per acabar podem dir que aquestes experiències recullen la filosofia del centre en relació al concepte educació, que és vetllar per un model d'escola que entén la diversitat com una riquesa, vinculat a l'entorn social i cultural i obert a la comunitat.

Grup de treball del primer dia d'intercanvi amb l'alumnat del grau de Nutrició Humana i Dietètica de la Universitat de Vic (febrer de 2019)

Visita de l'alumnat de Llengua catalana 2 a l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic, dins l'eix temàtic "La feina" (novembre de 2019)

Segona sessió amb jocs lingüístics de l'intercanvi escolar amb l'Escola Vic Centre (abril de 2019)

Sessió de rodatge del documental a GES (març de 2019)

Revista semestral
hivern 2020 · Núm. 44
12 €

TAREPA - PV

Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

Q

